

Nieuwsbrief PFR Updates - Nummer 23, 2014

Nummer 23, 2014

Redactie: W.M. Schrama, L. Hu, M. Jonker, M. van der Leeden en J. Tigchelaar.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2014:3070](#) 31-10-2014

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2014:2931](#) 10-10-2014

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2014:2937](#) 10-10-2014

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2014:2934](#) 10-10-2014

Hof

[Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2014:4485](#) 30-10-2014

[Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2014:4261](#) 16-10-2014

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2014:8182](#) 16-10-2014

[Gerechtshof Den Haag, ECLI:NL:GHDHA:2014:3245](#) 08-10-2014

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2014:8211](#) 12-08-2014

Rechtbank

[Rechtbank Midden-Nederland, ECLI:NL:RBMNE:2014:4558](#) 08-10-2014

[Rechtbank Midden-Nederland, ECLI:NL:RBMNE:2014:4690](#) 06-10-2014

[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2014:11598](#) 18-09-2014

[Rechtbank Noord-Nederland, ECLI:NL:RBNNE:2014:5220](#) 19-08-2014

[Rechtbank Midden-Nederland, ECLI:NL:RBMNE:2014:4528](#) 26-03-2014

RECHTSPRAAK

Moeder verdacht van mishandeling minderjarige. Benoeming bijzondere curator die in de strafzaak tegen de moeder de belangen van de minderjarige kan behartigen.

In de onderhavige procedure is de moeder medeverdachte in een strafprocedure. Zij wordt ervan verdacht dat zij haar minderjarige kind, al dan niet samen met haar (ex-)partner heeft mishandeld. De moeder is alleen belast met het ouderlijk gezag over de minderjarige. De minderjarige is naar aanleiding van de tegen de moeder gerezen verdenkingen onder toezicht gesteld en uit huis geplaatst. De officier van justitie verzoekt thans om een bijzondere curator te benoemen ten behoeve van de minderjarige, aangezien momenteel niemand namens de minderjarige schadevergoeding kan vorderen in de strafzaak tegen de moeder.

De rechtbank oordeelt dat de belangen van de moeder thans tegenstrijdig zijn aan de belangen van de minderjarige, aangezien de moeder verdachte is in een strafzaak waarin de minderjarige als slachtoffer is aangemerkt. Nu de moeder alleen is belast met het ouderlijk gezag over de minderjarige, acht de rechtbank het noodzakelijk dat een bijzondere curator wordt benoemd die de belangen van de minderjarige kan behartigen in bovengenoemde strafzaak. Het verzoek van de officier van justitie wordt daarom toegewezen.

Instantie: Rechtbank Midden-Nederland

Datum uitspraak: 06-10-2014

ECLI: ECLI:NL:RBMNE:2014:4690

Zaaknummer: C-16-376873 - FA RK 14-6059

Wetsartikelen: 1:250 BW

RECHTSPRAAK

***Teruggeleidingsverzoek op grond van het HKOV afgewezen.
Hoofdverblijfplaats recentelijk vastgesteld bij vader in Nederland.
Rechtbank niet bevoegd om de juistheid van die rechterlijke beslissing
te toetsen.***

De minderjarige is in Frankrijk geboren uit de inmiddels beëindigde affectieve relatie van de moeder en de vader. De moeder en de vader oefenen gezamenlijk het ouderlijk gezag uit over de minderjarige. Eind 2013 beëindigde de vader de relatie met de moeder. Partijen woonden op dat moment in België. De vader vertrok vervolgens samen met de minderjarige naar Nederland. Bij beschikking van de Rechtbank Rotterdam, van 16 april 2014, werd de hoofdverblijfplaats van de minderjarige bij de vader bepaald. De moeder heeft tegen deze beschikking hoger beroep ingesteld.

De moeder verzoekt in de onderhavige procedure de onmiddellijke terugkeer van de minderjarige te bevelen (artikel 13 Uitvoeringswet internationale kinderontvoering). Zij baseert haar verzoek op het Haagse Verdrag inzake de burgerrechtelijke aspecten van internationale kinderontvoering van kinderen van 25 oktober 1980 (hierna: HKOV). Het HKOV heeft tot doel de onmiddellijke terugkeer te verzekeren van kinderen die ongeoorloofd zijn overgebracht naar, of worden vastgehouden in een verdragsluitende staat. Van een ongeoorloofde overbrenging of ongeoorloofde vasthouding in de zin van het HKOV is sprake wanneer de overbrenging, of het niet doen terugkeren, geschiedt in strijd met het gezagsrecht van de staat waarin het kind onmiddellijk voor zijn overbrenging of vasthouding zijn gewone verblijfplaats had. Voorts kan alleen van een ongeoorloofde overbrenging of vasthouding worden gesproken indien dit gezagsrecht door de achterblijvende ouder alleen, of gezamenlijk met de andere ouder werd uitgeoefend op het tijdstip van het overbrengen of vasthouding, dan wel zou zijn uitgeoefend indien een zodanige gebeurtenis niet had plaatsgevonden (artikel 3 HKOV).

Naar het oordeel van de rechtbank staat vast dat de minderjarige voor de overbrenging zijn gewone verblijfplaats in België had. De moeder stelt zich evenwel op het standpunt dat de gewone verblijfplaats van de minderjarige nog steeds in België is gelegen, omdat zij de vader

geen toestemming heeft gegeven voor een definitief vertrek met de minderjarige naar Nederland. De vader betwist dit.

De rechtbank overweegt in dat kader dat de Rechtbank Rotterdam de hoofdverblijfplaats van de minderjarige bij beschikking van 16 april 2014 bij de vader heeft bepaald. In het kader van de onderhavige procedure is de rechtbank niet bevoegd om te toetsen of de Rechtbank Rotterdam zich in de artikel 1:253a-procedure terecht bevoegd heeft verklaard. Die toets is voorbehouden aan het gerechtshof te Den Haag, alwaar het door de moeder ingestelde hoger beroep inhoudelijk zal worden behandeld. Het vorenstaande brengt met zich dat de rechtbank gebonden is aan de beslissing van de Rechtbank Rotterdam, die uitvoerbaar bij voorraad is verklaard. De gewone verblijfplaats van de minderjarige is naar het oordeel van de rechtbank daarom sinds 16 april 2014 in Nederland gelegen. Op grond hiervan komt de rechtbank tot het oordeel dat er op het moment van indiening van het verzoek tot teruggeleiding, geen sprake was van een ongeoorloofde achterhouding zoals bedoeld in artikel 3 HKOV. De Rechtbank Rotterdam had op dat moment immers reeds bepaald dat de minderjarige zijn hoofdverblijfplaats bij de vader in Nederland heeft.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 18-09-2014

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2014:11598

Zaaknummer: C-09-469627 - FA RK 14-5344

Wetsartikelen: 3 HKOV

RECHTSPRAAK

Moeder moet verplicht medewerking verlenen aan omgangsbegeleiding op straffe van een dwangsom. Aanhouding voor indicatiestelling door Bureau Jeugdzorg.

De minderjarige is geboren uit de affectieve relatie tussen de moeder en de biologische vader. De minderjarige werd vijf jaar na zijn geboorte erkend door de huidige echtgenoot van de moeder. De biologische vader wil graag omgang met de minderjarige en heeft zich daarom tot de rechtbank gewend met het verzoek een omgangsregeling vast te stellen ten behoeve van hem en de minderjarige. De rechtbank heeft bij tussenbeschikking iedere beslissing op het verzoek van de biologische vader aangehouden en Bureau Jeugdzorg verzocht om zorg te dragen voor een indicatiestelling voor een omgangsbegeleidingstraject. De rechtbank bepaalde voorts dat de moeder in het kader van die omgangsbegeleiding medewerking dient te verlenen aan een intakegesprek. Doet zij dat niet, dan verbeurt zij een dwangsom van € 500. De moeder kan zich niet verenigen met deze beslissing en verzoekt in hoger beroep de beschikking van de rechtbank te vernietigen.

Met betrekking tot de ontvankelijkheid oordeelt het hof dat de bestreden tussenuitspraak een onherroepelijk karakter draagt. Dientengevolge kan de moeder ontvangen worden in hoger beroep.

Het hof beoordeelt vervolgens of de beslissing van de rechtbank, om de zaak te verwijzen naar Bureau Jeugdzorg voor indicatiestelling en de moeder te verplichten haar medewerking te verlenen aan een omgangsbegeleidingstraject, is gebaseerd op een wettelijke grondslag. Die vraag beantwoordt het hof bevestigend. Uitgangspunt is immers dat een kind en de niet met gezag belaste ouder recht hebben op omgang met elkaar (artikel 8 EVRM, artikel 1:377a lid 1 BW, artikel 9 lid 3 IVRK en artikel 24 lid 3 Handvest van de grondrechten van de EU). Op de ouder die met het gezag is belast, rust de verplichting om de ontwikkeling van de banden van zijn kind met de andere ouder te bevorderen (artikel 1:247 lid 3 BW). De rechter aan wie wordt verzocht om op de voet van artikel 1:377a lid 1 BW een omgangsregeling vast te stellen, kan zijn beslissing zo nodig aanhouden in afwachting van nader onderzoek. Daarnaast kan de rechter een voorlopige omgangsregeling vaststellen en partijen aanwijzingen geven om mee te werken

aan de verdere voorbereiding van zijn beslissing op het verzoek (HR 17 november 2000, ECLI:NL:HR:2000:AA8360, NJ 2001/121). Werkt de met het gezag belaste ouder niet mee aan de totstandkoming of de uitvoering van een voorlopige omgangsregeling, dan kan de rechter maatregelen treffen om die ouder te bewegen tot naleving van zijn verplichtingen. In dat kader kan de rechter derhalve ook van partijen verlangen dat zij zich bij de totstandkoming of de uitvoering van een voorlopige omgangsregeling laten begeleiden door een derde, of een instelling die daartoe naar zijn oordeel voldoende is gekwalificeerd. De bestreden beslissing van de rechtbank berust naar het oordeel van het hof dan ook op een wettelijke grondslag. Het verzoek van de moeder wordt afgewezen.

Zie in dit verband ook: HR 17 januari 2014, ECLI:NL:HR:2014:91 en HR 28 maart 2014, ECLI:NL:HR:2014:748.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 12-08-2014

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2014:8211

Zaaknummer: 200.142.238

Wetsartikelen: 1:377a BW en 8 EVRM

RECHTSPRAAK

Terugbetaling van kinderalimentatie kan redelijkerwijs van de vrouw worden verlangd vanaf datum indiening beroepschrift.

Uit het inmiddels ontbonden huwelijk tussen partijen is een, thans nog minderjarige, dochter geboren. De minderjarige heeft haar hoofdverblijfplaats bij de vrouw. Bij beschikking van 28 september 2012 is bepaald dat de man met ingang van de datum van die beschikking de tussen partijen overeengekomen bijdrage van € 137 per maand aan de vrouw dient te betalen als bijdrage in de kosten van verzorging en opvoeding van de minderjarige. De vrouw heeft de rechtbank vervolgens verzocht om voormelde beschikking te wijzigen in die zin dat het door de man te betalen bedrag op € 285 per maand wordt bepaald. Bij beschikking, waarvan de man thans in hoger beroep komt, heeft de rechtbank dit verzoek van de vrouw toegewezen, nu de man geen verweerschrift had ingediend en het verzoek van de vrouw de rechtbank niet onrechtmatig of ongegrond voorkwam. De rechtbank heeft de beschikking van 28 september 2012 gewijzigd aldus, dat de bijdrage met ingang van 21 november 2013 nader werd bepaald op een bedrag van € 285 per maand. De man stelt zich in hoger beroep allereerst op het standpunt dat er geen sprake is van een rechtens relevante wijziging van omstandigheden. Na een beoordeling van de standpunten van partijen en op grond van alle feiten en omstandigheden komt het hof ten aanzien van deze grief tot het oordeel, dat er in casu geen sprake is van een wijziging van omstandigheden. Met betrekking tot het verzoek van de man tot terugbetaling van de te veel betaalde alimentatie overweegt het hof dat de rechter, ook in hoger beroep, in het algemeen behoedzaam gebruik dient te maken van zijn bevoegdheid om de wijziging van de onderhoudsbijdrage te laten ingaan op een vóór zijn uitspraak gelegen datum, met name indien dit ingrijpende gevolgen kan hebben voor de alimentatiegerechtigde, in verband met een daardoor in het leven geroepen verplichting tot terugbetaling van hetgeen in de daaraan voorafgaande periode in feite is betaald. De rechter zal moeten beoordelen in hoeverre een terugbetalingverplichting in redelijkheid kan worden aanvaard en dat de rechter, indien dat naar zijn oordeel het geval is, daarvan rekenschap zal moeten geven in zijn motivering. Het belang van de alimentatieplichtige om het te veel betaalde terug te ontvangen, dient ook bij de beoordeling in aanmerking genomen te worden, alsook in hoeverre van de onderhoudsgerechtigde terugbetaling in redelijkheid kan worden verlangd. In casu is het hof van oordeel dat van de vrouw een zekere terugbetalingsverplichting in redelijkheid kan

worden aanvaard. Het hof overweegt dat de vrouw vanaf de datum van indiening van het beroepschrift, te weten 21 februari 2014, rekening had kunnen houden met een lagere bijdrage, mede gelet op het feit dat de man in eerste aanleg geen verweer heeft gevoerd. De man heeft naar het oordeel van het hof ook belang bij terugbetaling van de door hem te veel betaalde bedragen, nu de door de rechtbank in de bestreden beschikking toegewezen bijdrage van € 285 per maand ruimschoots het dubbele bedraagt van de in de eerdere beschikking vastgestelde bijdrage en dit bedrag de draagkracht van de man ruimschoots overstijgt. Het hof ziet aanleiding om te bepalen dat de vrouw gehouden is om aan de man hetgeen zij na 21 februari 2014 te veel aan kinderalimentatie heeft ontvangen aan de man dient terug te betalen. Een terugbetaling in maandelijkse termijnen dient daarbij in beginsel het uitgangspunt te zijn, als door partijen nader overeen te komen.

Instantie: Gerechtshof 's-Hertogenbosch

Datum uitspraak: 30-10-2014

ECLI: ECLI:NL:GHSHE:2014:4485

Zaaknummer: F 200.142.638_01

RECHTSPRAAK

Verzoek tot verlenging twaalfjaarstermijn partneralimentatie afgewezen.

Partijen zijn in 1981 met elkaar gehuwd. Bij beschikking van 22 november 2000, ingeschreven op 14 december 2000, is de echtscheiding uitgesproken en is partneralimentatie vastgesteld. Bij verzoekschrift, ingekomen ter griffie op 7 februari 2013 heeft de vrouw de rechtbank verzocht de termijn van twaalf jaar, waarin de man gehouden is haar een bijdrage in haar levensonderhoud te betalen, te verlengen. De rechtbank heeft het verzoek van de vrouw afgewezen, waarop de vrouw van deze beschikking hoger beroep heeft ingesteld. Het hof stelt allereerst vast, dat de verplichting tot levensonderhoud ingevolge artikel 1:157 lid 4 BW van rechtswege is beëindigd op 14 december 2012. De vrouw heeft haar verzoek tot verlenging van de termijn tijdig ingediend. Het hof overweegt voorts dat uitgangspunt is, dat de alimentatieverplichting na twaalf jaar definitief eindigt, dat de verplichting tot het bijdragen in het levensonderhoud van de andere partij niet ongelimiteerd dient te blijven voortbestaan en dat de termijn van twaalf jaar de alimentatiegerechtigde in staat stelt zich erop voor te bereiden in eigen levensonderhoud te voorzien. In geval van een verzoek tot verlenging dient de alimentatiegerechtigde aan te tonen dat er sprake is van een uitzonderlijke situatie waarbij naast de financiële situatie waarin de alimentatiegerechtigde verkeert ook aan andere factoren moet worden gedacht, zoals genoemd in de wetsgeschiedenis, alsmede in het arrest van de Hoge Raad van 19 december 2008, ECLI:NL:HR:2008:BF3928.

In casu is tussen partijen niet in geschil dat beëindiging van de alimentatie leidt tot een ingrijpende terugval in het inkomen van de vrouw. Hiervan uitgaande dient het hof vervolgens te bezien of de vrouw bijzondere omstandigheden stelt en aantoont, waardoor ongewijzigde handhaving van de termijn van twaalf jaar naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid niet van haar kan worden gevergd. Het hof neemt bij de beoordeling in aanmerking dat uit het huwelijk geen kinderen zijn geboren en er geen sprake was van een traditioneel huwelijk. De rolverdeling in het huwelijk heeft geen gevolgen gehad voor haar verdien capaciteit, de vrouw heeft tijdens het huwelijk altijd een substantieel aantal uren gewerkt. De verschillende banen van de vrouw hebben niet geleid tot een structureel en vast inkomen. Naar het oordeel van het hof heeft de vrouw onvoldoende aannemelijk gemaakt dat zij zich voldoende heeft

ingespannen om tot financiële zelfstandigheid via vast werk en een vast inkomen te geraken. Daarbij neemt het hof in aanmerking dat de samenwoning tussen partijen feitelijk al drie jaar voor de ontbinding van het huwelijk in 1997 was verbroken en de vrouw reeds toen kon weten dat zij op termijn weer in haar eigen levensonderhoud zou moeten voorzien. Zelfs indien zij wegens gezondheidsklachten in 2011 is afgekeurd, had zij toch nog ruim tien jaar de tijd gehad om te trachten weer in haar eigen levensonderhoud te voorzien. Naast een paar cursussen heeft zij niets substantieels gedaan aan bijscholing. Het hof is van oordeel, dat de vrouw eigenlijk vanaf 1997 maar in ieder geval ook vanaf de echtscheiding in 2000 niet alles heeft gedaan wat, gelet op de eindigheid van de partneralimentatie, redelijkerwijs van haar verwacht mocht worden om tot financiële zelfstandigheid te geraken. Het hof komt tot de conclusie dat de behoefte van de vrouw aan voortdurende van een uitkering geen verband (meer) houdt met het huwelijk, maar het gevolg is van het feit dat zij onvoldoende heeft geïnvesteerd in haar toekomst. Dat de vrouw als gevolg van haar arbeidsongeschiktheid inmiddels ook niet meer in staat is om in haar eigen levensonderhoud te voorzien, doet hier niet aan af. Ook de omstandigheid dat de man erop mocht vertrouwen dat de alimentatieplicht na twaalf jaar zou eindigen betreft het hof bij het oordeel. Het hof oordeelt dat de door de vrouw aangevoerde omstandigheden niet van dien aard zijn, dat ongewijzigde handhaving van de termijn van twaalf jaar naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid niet van haar kan worden gevergd.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 16-10-2014

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2014:8182

Zaaknummer: 200.137.512-01

RECHTSPRAAK

Man heeft na echtscheiding levensverzekeringsspolis toebedeeld gekregen. Hij wijzigt de begunstiging t.b.v. zijn ex-echtgenote niet. Man heeft nieuwe relatie (geregistreerd partnerschap). Aan wie komt uitkering na overlijden toe?

De kernvraag in dit geding is of de uitkering van de levensverzekeringsspolis aan de nieuwe partner toekomt, dan wel dat deze aan de ex-echtgenote toekomt. De man en zijn ex-echtgenote zijn destijds in een convenant overeengekomen dat aan de man alle rechten uit de levensverzekeringsspolis toekwamen, met name de uitkeringsrechten, en aan de ex-echtgenote de recreatiewoning, zodat deze partijen ieder een (nagenoeg) gelijk aandeel uit de te verrekenen vermogens toegedeeld kregen. Van enig voorbehoud is niet gebleken. De achterblijvende geregistreerd partner vordert de uitkering die na overlijden van haar man door de verzekeringsmaatschappij aan de ex-echtgenote als begunstigde is gedaan, van haar terug. De recreatiewoning is, in lijn met het convenant, op naam van de ex-echtgenote komen te staan.

De rechtbank oordeelt dat, gelet op deze feiten en omstandigheden, het naar maatstaven van redelijkheid en de billijkheid onaanvaardbaar is dat het uitgekeerde bedrag thans aan de ex-echtgenote toekomt. Uit de vastgestelde feiten en omstandigheden kan immers slechts worden afgeleid dat (a) de ex-echtgenote en de man het oog hebben gehad op het toedelen van de rechten op de polis aan de man in ruil voor de toedeling van de recreatiewoning aan de ex-echtgenote en (b) dat de objectief vastgestelde handelingen van de man waren gericht op het doen samenvloeien van zijn vermogen met dat van de nieuwe partner, gezien het aangaan van het geregistreerd partnerschap van deze twee personen, zonder het aangaan van partnerschapsvoorwaarden. Indien de ex-echtgenote de uitkering zou mogen behouden, zou dat ertoe leiden dat in weerwil van deze objectief vastgestelde feiten aan de ex-echtgenote enig bedrag zou toekomen, dat op grond van die feiten aan haar niet toebehoort. In het hier geschetste kader dient het behouden van het bedrag van de uitkering door de ex-echtgenote als onaanvaardbaar te worden gekenmerkt, zoals bedoeld in artikel 6:248 lid 2 BW. De vordering van de nieuwe partner dient te worden toegewezen.

Instantie: Rechtbank Midden-Nederland

Datum uitspraak: 08-10-2014

ECLI: ECLI:NL:RBMNE:2014:4558

Zaaknummer: C-16-361521 - HA ZA 14-90

RECHTSPRAAK

Internationale bevoegdheid Nederlandse rechter ten aanzien van een verzoek tot vervangende toestemming voor de afgifte van een paspoort van een in het buitenland verblijvend kind.

De man met de Nederlandse nationaliteit en de vrouw met de Dominicaanse nationaliteit hebben samen een kind over wie zij gezamenlijk het gezag uitoefenen. Het kind heeft beide nationaliteiten. Het kind woont bij haar oma moederszijde in de Dominicaanse Republiek.

De man heeft de rechtbank op de voet van artikel 34 lid 2 Paspoortwet verzocht vervangende toestemming te verlenen voor de aanvraag van een paspoort voor het kind. De rechtbank en het hof hebben zich onbevoegd verklaard om kennis te nemen van dit verzoek. Zij overwogen hiertoe dat geen bevoegdheid kan worden ontleend aan artikel 5 Rv, omdat het kind niet haar gewone verblijfplaats in Nederland heeft en er geen sprake is van een uitzonderlijk geval omdat er onvoldoende verbondenheid is met de rechtssfeer van Nederland. Volgens het hof kon aan artikel 9 Rv evenmin rechtsmacht worden ontleend omdat de man heeft nagelaten te onderbouwen dat een gerechtelijke procedure buiten Nederland onmogelijk is.

In cassatie wordt geklaagd dat het hof artikel 5 en 9 Rv onjuist heeft uitgelegd en toegepast.

De Hoge Raad oordeelt als volgt. Uit de wetsgeschiedenis van de Paspoortwet volgt dat de regeling van de vervangende toestemming op de voet van artikel 34 lid 2 Paspoortwet dient te worden aangemerkt als een regeling van het ouderlijk gezag bij geschillen tussen de ouders, zoals neergelegd in artikel 1:253a BW. Geoordeeld moet worden dat de door de rechter te verlenen vervangende toestemming voor de aanvraag van een reisdocument voor een kind dient te worden aangemerkt als een inmenging in de uitoefening van het ouderlijk gezag met betrekking tot dat kind. In deze zaak rijst de vraag of de Nederlandse rechter rechtsmacht toekomt om vervangende toestemming te verlenen voor de aanvraag van een paspoort voor het kind en zich aldus te mengen in de uitoefening van het gezag over haar. Bij de beantwoording van deze vraag moet eerst acht worden geslagen op het Haags Kinderbeschermingsverdrag 1996 (HKBV 1996). Dit verdrag is voor Nederland in werking getreden op 1 mei 2011 en voor de Dominicaanse Republiek op 1 oktober 2010. Het verdrag heeft tot doel de staat aan te wijzen waarvan de autoriteiten bevoegd zijn maatregelen te

nemen ter beschikking van de persoon of het vermogen van het kind. De bedoelde maatregelen kunnen betrekking hebben op de toekenning, de uitoefening of de beperking van ouderlijke verantwoordelijkheid en de overdracht ervan en op gezagsrechten. Volgens artikel 1 lid 2 HKBV 1996 omvat 'ouderlijke verantwoordelijkheid' het ouderlijk gezag of iedere overeenkomstige gezagsverhouding, waaring de rechten, bevoegdheden en verantwoordelijkheden ten opzichte van de persoon of het vermogen van het kind besloten liggen. Het verdrag is niet van toepassing op de in artikel 4 vermelde onderwerpen. Tot deze onderwerpen behoort niet de door de rechter te verlenen vervangende toestemming voor de aanvraag van een reisdocument voor een kind.

De vraag of de Nederlandse rechter rechtsmacht toekomt in deze zaak, moet volgens de Hoge Raad worden beantwoord aan de hand van het verdrag omdat:

1. het verlenen van vervangende toestemming het ouderlijk gezag over het kind raakt en kan leiden tot een beperking van de ouderlijke verantwoordelijkheid over haar;
2. het kind ten tijde van de procedure bij rechtbank en hof nog geen 18 jaar was;
3. het verlenen van vervangende toestemming geen onderwerp betreft dat buiten het toepassingsgebied van het verdrag valt;
4. de vader vervangende toestemming heeft verzocht op een tijdstip nadat het verdrag voor Nederland en de Dominicaanse Republiek in werking was getreden.

Op grond van artikel 5 HKBV 1996 zijn de rechterlijke en administratieve autoriteiten van de verdragsluitende staat waar het kind zijn gewone verblijfplaats heeft, bevoegd maatregelen te nemen die strekken tot de bescherming van zijn persoon of vermogen. Nu het kind in de Dominicaanse Republiek woont, is aldus de Dominicaanse rechter bevoegd om maatregelen te nemen die strekken tot de bescherming van de persoon van het kind, waaronder het verlenen van vervangende toestemming voor de aanvraag van een paspoort voor haar. Op grond van artikel 9 lid 1 HKBV 1996 juncto artikel 8 lid 2 aanhef en onder a HKBV 1996 vloeit echter voort dat de Nederlandse rechter onder bepaalde voorwaarden bevoegd kan worden om door hem noodzakelijk geachte beschermende maatregelen te nemen. Daartoe is vereist dat de Nederlandse rechter van oordeel is dat in hij dit geval beter in staat is het belang van het kind te beoordelen. Voorts is vereist dat de autoriteit van de Dominicaanse Republiek een verzoek van de Nederlandse rechter inwilligt hem te machtigen de bevoegdheid uit te oefenen. Met het oog op deze toedeling van bevoegdheid kan de Nederlandse rechter in overleg treden met de bevoegde autoriteit van de Dominicaanse Republiek, zo nodig door tussenkomst van de Centrale Autoriteit van die staat. Als aan genoemde voorwaarden is voldaan, dan kan de Nederlandse rechter bevoegdheid uitoefenen om door hem noodzakelijk geachte

beschermende maatregelen te nemen, waaronder het verlenen van vervangende toestemming voor de aanvraag van een paspoort. Door de internationale bevoegdheid van de Nederlandse rechter te beoordelen aan de hand van artikel 5 en 9 Rv heeft het hof miskend dat deze bepalingen van commun internationaal bevoegdheidsrecht in casu moeten wijken voor de bepalingen van het HKBV 1996. Er wordt echter alleen geklaagd dat het hof artikel 5 en 9 RV onjuist heeft uitgelegd en toegepast. Nu deze bepalingen echter niet van toepassing zijn, kunnen de middelen niet tot cassatie leiden. De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 31-10-2014

ECLI: ECLI:NL:HR:2014:3070

Zaaknummer: 14/00819

Wetsartikelen: 34 Paspoortwet, 5 Rv en HKBV 1996

RECHTSPRAAK

Bij een vordering om een gebiedsverbod op te leggen dient de voorzieningenrechter zich rekenschap te geven van de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit. In casu vordering toegewezen.

Uit het inmiddels ontbonden huwelijk tussen partijen zijn een zoon en een dochter geboren. De moeder heeft in maart 2009 getracht haarzelf, de zoon en de dochter van het leven te beroven. Zij hebben deze poging ternauwernood overleefd. De moeder is hiervoor veroordeeld tot een gevangenisstraf van 3 jaar, waarvan 20 maanden en 14 dagen voorwaardelijk, met aftrek van voorarrest en tbs met voorwaarden. De dochter staat sedert september 2009 onder toezicht. De vader is belast met het eenhoofdig gezag over de dochter. De zoon heeft in 2011 zelfmoord gepleegd. De tbs met voorwaarden is in 2012 verlengd met twee jaar. De tbs loopt op 18 augustus 2014 af. Vader en dochter eisen in kort geding het opleggen van een gebiedsverbod gedurende de minderjarigheid van de dochter, op straffe van verbeurte van een dwangsom. De voorzieningenrechter stelt met betrekking tot deze vordering voorop, dat een gebiedsverbod een inbreuk vormt op het aan ieder toekomend recht om zich vrijelijk te verplaatsen op de openbare weg en voor publiek toegankelijke plaatsen. Voor het toewijzen van een dergelijke beperkende maatregel moet sprake zijn van in hoge mate aannemelijke feiten en omstandigheden die zo'n inbreuk kunnen rechtvaardigen. Naar het oordeel van de voorzieningenrechter is hiervan in casu sprake en is het gevorderde gebiedsverbod toewijsbaar. De vrouw is door de rechtbank bij onherroepelijk strafvonnis veroordeeld, waarmee vaststaat dat de vrouw onrechtmatig heeft gehandeld jegens de vader en dochter. Het onrechtmatig handelen en de gevolgen hiervan, te weten angst voor de vrouw, rechtvaardigen naar het oordeel van de voorzieningenrechter – in beginsel – het opleggen van gevraagd gebiedsverbod. Een nader te maken wederzijdse belangenafweging noopt niet tot een ander oordeel. De voorzieningenrechter overweegt dat hij zich rekenschap dient te geven van de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit bij een verbod als het onderhavige, maar ziet in dit geval geen aanleiding het gebied waarvoor het verbod wordt gevraagd te beperken. De voorzieningenrechter heeft zich ervan rekenschap gegeven dat de duur van het gevorderde beperkt is tot het moment waarop de dochter meerderjarig wordt. De voorzieningenrechter betreft in zijn oordeel het door de vrouw ter zitting gedane voorstel om het contact- en gebiedsverbod te beperken tot de wijk waar de man en de dochter wonen. De

voorzieningenrechter oordeelt dat door een dergelijk beperkt gebiedsverbod de man en de dochter te zeer in hun belangen getroffen worden en geen volwaardig alternatief is. Voor de dochter zou dit betekenen dat zij niet meer naar het centrum van de woonplaats zou kunnen, naar een (andere) school of naar (nieuwe) vrienden, althans niet zonder vrees dat zij de vrouw tegen zal kunnen komen. De vader zou zich op zijn beurt weer zorgen maken om de dochter. Ook aan het verzoek van de vrouw dat er bij een algeheel stadsverbod uitzonderingen moeten zijn bij ziekte en overlijden van haar ouders gaat de voorzieningenrechter voorbij. Hierover kunnen in voorkomende gevallen afspraken gemaakt worden via haar raadsman, zoals ter zitting is afgesproken. De voorzieningenrechter wijst het gevorderde gebiedsverbod toe en wijst eveneens de gevorderde dwangsom toe, nu dit een extra prikkel is om zich aan het verbod te houden en veroordeelt de vrouw tevens in de proceskosten.

Instantie: Rechtbank Noord-Nederland

Datum uitspraak: 19-08-2014

ECLI: ECLI:NL:RBNNE:2014:5220

Zaaknummer: c/19/106240/KG/ZA 14-140

RECHTSPRAAK

Schriftelijke aanwijzing, gericht aan de niet met het gezag belaste ouder, in strijd met de wet. Verzoek tot vervallenverklaring toegewezen.

De drie minderjarige kinderen staan onder toezicht van de Stichting en zijn uit huis geplaatst. De Stichting heeft de niet met het gezag belaste ouder een brief geschreven, waarin de Stichting aangeeft dat de bezoeksregeling tussen de man en de kinderen wordt teruggedraaid van eenmaal in de twee weken naar eenmaal in de vier weken. Tevens wordt in de brief aangegeven dat, als de vader zich niet houdt aan de aanwijzingen van de Stichting, de bezoeksregeling zal worden stopgezet. De brief is aangeduid als waarschuwing. De vader verzoekt de schriftelijke aanwijzing vervallen te verklaren nu de aanwijzing van de Stichting niet mogelijk is en verzoekt de inperking van de bezoeksregeling terug te draaien. De kinderrechter overweegt dat ingevolge artikel 1:258 lid 1 BW de Stichting schriftelijke aanwijzingen kan geven betreffende de verzorging en opvoeding van de minderjarige en dat de niet met het gezag belaste ouder en de minderjarige de aanwijzing op dienen te volgen. Ingevolge artikel 1:263a BW kan de Stichting voor de duur van de uithuisplaatsing de contacten tussen de niet met het gezag belaste ouder en het kind beperken, welke beslissing ingevolge het tweede lid geldt als een aanwijzing. Artikel 1:259 en 1:260 BW zijn van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat de kinderrechter een zodanige regeling kan vaststellen als hem in het belang van het kind wenselijk voorkomt. De kinderrechter merkt voormelde brief aan als een aanwijzing. Nu deze aanwijzing gericht is tegen een niet met het gezag belaste ouder en het kind, is deze aanwijzing in strijd met de wet. De kinderrechter verklaart de aanwijzing dan ook vervallen. De kinderrechter overweegt voorts dat de kinderrechter ingevolge artikel 1:263a BW de bevoegdheid heeft om zelf een omgangsregeling vast te stellen. Gebleken is dat de verbaal agressieve en intimiderende wijze waarop de vader soms communiceert aanleiding is geweest om de omgang te beperken. Voor de Stichting is de aanwijzing een signaal geweest naar vader toe, maar er zijn verder geen contra-indicaties voor een omgangsregeling. De kinderrechter constateert dat de intimiderende wijze waarop vader communiceert, wanneer dit gebeurt in het bijzijn van de kinderen, niet goed is voor kinderen. De kinderrechter stelt de vader in de gelegenheid om te laten zien dat hij in staat is in het belang van de kinderen zijn onvrede niet tot uitdrukking te

brengen in het bijzijn van de kinderen. De kinderrechter stelt in verband hiermee een voorlopige omgangsregeling vast die neerkomt op de regeling die gold voor de aanwijzing, in die zin dat hij eenmaal in de twee weken begeleide omgang heeft met de kinderen en houdt in verband hiermee de beslissing inzake de omgangsregeling aan.

Kanttekening: terecht is de aanwijzing vervallen verklaard. Vervolgens stelt de kinderrechter ambtshalve een omgangsregeling vast. Onduidelijk is evenwel waarop de kinderrechter deze bevoegdheid baseert. Artikel 1:263a lid 2 BW kent een dergelijke bevoegdheid niet ten aanzien van de niet met het gezag belaste ouder. Artikel 1:263b BW kan wel de omgang met de niet met gezag belaste ouder betreffen, maar omvat geen ambtshalve bevoegdheid.

Instantie: Rechtbank Midden-Nederland

Datum uitspraak: 26-03-2014

ECLI: ECLI:NL:RBMNE:2014:4528

Zaaknummer: C-16-334229

Wetsartikelen: 1:258 lid 1 BW, 1:263a BW en 1:263a lid 2 BW

RECHTSPRAAK

Oordeel hof over inkomen vrouw niet onbegrijpelijk of ontoereikend gemotiveerd.

Partijen hebben tot 2010 een affectieve relatie gehad en zijn ouders van drie kinderen.

De vrouw heeft in 2011 een door de man te betalen kinderalimentatie verzocht van € 400 per kind per maand. Zij heeft daaraan ten grondslag gelegd dat het gezinsinkomen van partijen tijdens hun samenleving in 2010 een bedrag van € 73.005 beliep. Volgens de man had de vrouw in 2010 geen inkomen en hebben partijen gedurende de laatste jaren van de samenwoning geleefd van zijn inkomen, zodat bij de berekening van de behoefte van de kinderen uitsluitend van dat inkomen moet worden uitgegaan.

De rechtbank heeft de kinderalimentatie bepaald op € 353,50 per kind per maand en heeft daartoe overwogen dat naast het inkomen van de man ook de vrouw doorlopend inkomen heeft gegenereerd. Het hof heeft de door de man te betalen kinderalimentatie bepaald op € 190 per kind per maand. Het hof heeft bij de berekening van het nettogezinsinkomen, dat het uitgangspunt vormt bij het bepalen van de behoefte van de kinderen, uitsluitend het fiscaal loon van de man in 2010 in aanmerking genomen en overwoog met betrekking tot het inkomen van de vrouw:

‘De vrouw heeft, tegenover voormelde stellingen van de man, haar stelling dat zij gedurende de samenleving van partijen steeds inkomsten heeft gehad, onvoldoende onderbouwd, hetgeen op haar weg lag. Voor zover de vrouw in eerste aanleg heeft gesteld dat zij in 2009 in totaal € 5.448,- aan netto inkomsten heeft ontvangen, overweegt het hof dat de vrouw blijkens de door haar in het geding gebrachte aanslag Inkomstenbelasting en Premie volksverzekeringen over 2009 in dat jaar geen inkomsten heeft gehad.’

In cassatie wordt geklaagd dat deze overweging onbegrijpelijk is dan wel onvoldoende gemotiveerd. Het hof zou er ten onrechte aan voorbij zijn gegaan dat de vrouw in 2009 inkomsten heeft genoten ter hoogte van € 5.448.

De Hoge Raad oordeelt dat de klacht faalt. De vrouw heeft in feitelijke instanties aangevoerd dat zij, na vrijwillig ontslag, in de periode van december 2008 tot augustus 2010 een opleiding

heeft gevolgd, en dat zij in 2009 nog nabetalingen van haar voormalige werkgever ad € 5.448 heeft ontvangen. Het hof is bij de berekening van het nettogezinsinkomen over 2009 ervan uitgegaan dat de vrouw in dat jaar geen inkomsten heeft gehad en heeft zich daarbij gebaseerd op de door de vrouw in het geding gebrachte aanslag IB 2009. Blijkens die aanslag had de vrouw over 2009 een negatief fiscaal inkomen. Het hof heeft kennelijk geoordeeld dat, gelet op dit negatief fiscaal inkomen, de door de vrouw gestelde nabetalingen ten bedrage van in totaal € 5.448 niet hebben geleid tot verhoging van het nettogezinsinkomen. Dit oordeel is niet onbegrijpelijk en het is toereikend gemotiveerd. De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 10-10-2014

ECLI: ECLI:NL:HR:2014:2934

Zaaknummer: 13/05960

RECHTSPRAAK

Uitleg samenlevingsovereenkomst: gemeenschappelijke woning.

Partijen hebben van 1989 tot medio 2008 samengewoond. Zij hebben een woning in gemeenschappelijke eigendom. In december 2001 hebben zij een notariële samenlevingsovereenkomst gesloten. Hierin is bepaald:

‘Artikel 4.3. Indien ter financiering van de door partijen gezamenlijk te bewonen woning en van zaken aangeschaft voor de gezamenlijke huishouding een geldlening is aangegaan, zal de rente worden gerekend tot de kosten van de gemeenschappelijke huishouding. Zijn bedoelde zaken gemeenschappelijk eigendom, dan wordt ook de aflossing voor zover deze uit de gemeenschappelijke bank- of girorekening kan worden voldaan tot de kosten van de gemeenschappelijke huishouding gerekend.(...)

Artikel 6.4. Indien door partijen een door hen gezamenlijk te bewonen woning en/of een door hen gezamenlijk te gebruiken tweede woning gezamenlijk wordt verkregen, zal de partij die uit eigen middelen meer dan haar aandeel van de koopsom en de kosten heeft betaald voor het meerdere een vordering hebben op de andere partij. Deze vordering is opeisbaar bij vervreemding van de woning en bij ontbinding van deze overeenkomst. De vordering zal geen rente dragen.’

De man heeft de samenlevingsovereenkomst per ultimo augustus 2008 opgezegd.

Partijen verschillen van mening over de waardering van bepaalde aflossingen op de hypotheek die op de woning rust. De man heeft gesteld dat hij op die hypotheek voor een bedrag groot € 67.978,02 uit zijn privévermogen extra aflossingen heeft gedaan, waardoor hij op grond van artikel 6.4 van de samenlevingsovereenkomst een vorderingsrecht op de vrouw heeft gekregen. De vrouw heeft daartegen ingebracht dat deze aflossingen zijn gedaan van de gezamenlijke rekening, zodat deze conform artikel 4.3 van de samenlevingsovereenkomst onder de kosten van de gemeenschappelijke huishouding vallen en de man niets van haar te vorderen heeft.

De rechtbank heeft geoordeeld dat de aflossingen tot een bedrag van € 56.678,02 moeten worden beschouwd als aflossingen uit het privévermogen van de man en dat uit de

overwaarde van de woning het bedrag van € 56.678,02 aan de man toekomt, waarna het restant bij helfte dient te worden verdeeld.

Anders dan de rechtbank heeft het hof geoordeeld dat de netto-opbrengst van de woning gelijkelijk tussen partijen zal moeten worden verdeeld. Het hof overwoog daartoe:

‘Partijen waren niet gehuwd. Van een gemeenschap van goederen op basis van een huwelijk was derhalve geen sprake. Dat was het evenmin op grond van het samenlevingscontract. In artikel 1 van de samenlevingsovereenkomst valt te lezen wat partijen met deze overeenkomst wilden regelen, namelijk a) de kosten van de gemeenschappelijke huishouding, b) de gemeenschappelijke goederen (inboedel) en c) de gemeenschappelijke woning. Partijen beschouwden krachtens dit artikel de getroffen regeling als voldoening aan een dringende verplichting van moraal en fatsoen. Zij zijn overeengekomen met betrekking tot voornoemde kosten en goederen de natuurlijke verbintenis om te zetten in een rechtens afdwingbare. Op grond van artikel 6:3 lid 2 aanhef en onder b Burgerlijk Wetboek bestaat een natuurlijke verbintenis wanneer iemand jegens een ander een dringende morele verplichting heeft van zodanige aard dat naleving daarvan, ofschoon rechtens niet afdwingbaar, naar maatschappelijke opvattingen als voldoening van een aan die ander toekomende prestatie moet worden aangemerkt. De verwijzing naar de maatschappelijke opvattingen brengt mee dat de vraag of sprake is van een natuurlijke verbintenis moet worden beoordeeld naar een objectieve maatstaf en dat aan het subjectieve inzicht van degene die de prestatie heeft verricht, geen beslissende betekenis toekomt. Volgens vaste rechtspraak dient bij de beantwoording van de vraag of naar objectieve maatstaven sprake is van voldoening aan een natuurlijke verbintenis, mede acht te worden geslagen op de omstandigheden ten tijde van het verrichten van de prestatie, waaronder de “wederzijdse welstand en behoefte van partijen”. In het onderhavige geval staat vast dat gedurende de samenleving en nadat partijen de samenlevingsovereenkomst sloten, aflossingen op de hypotheek hebben plaatsgevonden van de en/of rekening op naam van beide partijen. De man stelt dat hij die gelden eerst vanaf zijn privé rekening op de en/of rekening heeft gestort, waarna de aflossingen hebben plaatsgevonden. Voorts heeft de man gesteld dat hij de aflossingen heeft gedaan in verband met de verzorgingsgedachte. De man had bedacht dat als hij eerder zou overlijden dan de vrouw, het voor de vrouw mogelijk zou moeten zijn om in de woning te blijven. Om die reden bracht de man de woonlast omlaag met het oog op de toekomst voor de vrouw. Tegen deze achtergrond is het hof van oordeel dat de man door middel van de aflossingen op de hypotheek jegens de vrouw naar objectieve maatstaven verondersteld kan worden te hebben voldaan aan een op hem rustende verzorgingsverplichting jegens haar. Gesteld noch gebleken is dat de vrouw op het moment van de aflossingen over privé vermogen beschikte, terwijl de man heeft aangetoond dat hij dat wel had en op het moment van de aflossingen een

aanzienlijk hoger inkomen had dan de vrouw. Dat de samenleving ná het verrichten van de aflossingen is verbroken en dat de man thans een andere mening is toegedaan dan ten tijde van de aflossingen, doet niet ter zake. Het hof neemt derhalve aan dat op de man ten tijde van de aflossingen op de hypotheek een dringende morele verplichting rustte om de vrouw verzorgd achter te laten.'

In cassatie wordt geklaagd over onbegrijpelijkheid van het oordeel van het hof dat de man door middel van de aflossingen op de hypotheek jegens de vrouw naar objectieve maatstaven verondersteld kan worden te hebben voldaan aan een op hem rustende verzorgingsverplichting jegens haar.

De Hoge Raad oordeelt dat deze klacht slaagt. Het hof heeft als vaststaand aangenomen dat partijen de in de samenlevingsovereenkomst getroffen regeling beschouwden als voldoening aan een dringende verplichting van moraal en fatsoen, en dat partijen zijn overeengekomen om met betrekking tot de hierin genoemde kosten en goederen – waaronder de gemeenschappelijke woning – de natuurlijke verbintenis om te zetten in een rechtens afdwingbare. Zonder nadere motivering is onbegrijpelijk op grond waarvan het hof vervolgens heeft geoordeeld dat de man door middel van de aflossingen op de hypotheek jegens de vrouw naar objectieve maatstaven verondersteld kan worden te hebben voldaan aan een op hem rustende verzorgingsverplichting jegens haar voor het geval hij eerder zou overlijden, welk oordeel ten grondslag ligt aan de beslissing van het hof dat de man bij de verkoop van de woning niet op grond van artikel 6.4 van de samenlevingsovereenkomst voor de door hem uit zijn privévermogen voldane aflossingen een vordering heeft op de vrouw. In het licht van hetgeen partijen, blijkens de vaststelling van het hof, bij het aangaan van de samenlevingsovereenkomst voor ogen stond en zij daarin zijn overeengekomen, ligt immers veeleer voor de hand om het bedrag van de aflossingen op de hypotheek dat de man uit zijn privévermogen heeft voldaan, op de voet van artikel 6.4 van de samenlevingsovereenkomst aan te merken als hetgeen een partij uit eigen middelen voor meer dan haar aandeel in de kosten van de gemeenschappelijke woning heeft betaald, voor welk meerdere deze partij een (bij vervreemding van de woning of bij ontbinding van de samenlevingsovereenkomst opeisbare) vordering op de andere partij heeft. Het vorenstaande is bovendien niet onverenigbaar met de door het hof aangenomen dringende verplichting van de man om de vrouw in geval van zijn eerdere overlijden verzorgd achter te laten, nu artikel 6.4 van de samenlevingsovereenkomst niet is geschreven voor het geval dat de samenleving eindigt door het overlijden van de man.

De Hoge Raad vernietigt het arrest van het hof.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 10-10-2014

ECLI: ECLI:NL:HR:2014:2931

Zaaknummer: 13/04100

RECHTSPRAAK

Verslaving leidt niet tot toepassing van Wet Bopz, tenzij tevens sprake is van een psychische stoornis.

De officier van justitie heeft de rechtbank verzocht op de voet van artikel 2 Wet Bopz een voorlopige machtiging te verlenen tot opname en verblijf van betrokkene in een psychiatrisch ziekenhuis. Bij het verzoekschrift was een geneeskundige verklaring gevoegd van een niet bij de behandeling betrokken psychiater die tot de volgende diagnose kwam: 'Afhankelijkheid van zowel opioïden, alcohol als cannabis. Vermoeden van psychiatrische problematiek.' Betrokkene heeft aangevoerd dat hij al dertig jaar zo leeft, dat geen stoornis aanwezig is en dat hij wil doorleven zoals hij nu leeft.

De rechtbank heeft de machtiging verleend en overwoog: 'Betrokkene is afhankelijk van zowel opioïden, methadon, alcohol als cannabis. Deze verslavingen hebben hem geheel in hun macht en beheersen zijn denken, willen en handelen in overheersende mate. Daarnaast is er een vermoeden van psychiatrische problematiek. Hij zwerft op straat en slaapt op diverse plekken voor zwervers. Hij is niet in staat zijn situatie goed te overzien. Betrokkene zorgt slecht voor zijn lichamelijke conditie, is vermagerd en vervuild. De behandelaar is bang dat, wanneer er nu niet ingegrepen wordt, betrokkene zal overlijden op straat. (...) Zonder de onderhavige machtiging zal betrokkene zichzelf niet laten behandelen. In dat geval is er - onder meer - gevaar voor maatschappelijke teloorgang en ernstige zelfverwaarlozing. Er is geen basis voor een vrijwillige opname.'

In cassatie wordt, onder verwijzing naar HR 23 september 2005, ECLI:NL:HR:2005:AU0372, geklaagd dat de rechtbank niet heeft vastgesteld dat sprake is van een verslaving die gepaard gaat met (andere) psychische stoornissen van zodanige ernst dat het denken, voelen, willen, oordelen en doelgericht handelen daardoor zo ingrijpend worden beïnvloed, dat betrokkene het veroorzaakte gevaar niet kan worden toegerekend, omdat de stoornis de gevaarvolle daden van betrokkene overwegend beheerst. Uit de stukken blijkt slechts dat sprake is van afhankelijkheid van opioïden, alcohol en cannabis en dat er een vermoeden is van psychiatrische problematiek. Betrokkene is een verslaafde dakloze, die zelf verkiest zo te leven. Dat rechtvaardigt niet een gedwongen vrijheidsbeneming.

De Hoge Raad stelt het volgende voorop. Ingevolge artikel 2 lid 1 en 2 Wet Bopz kan de rechter een voorlopige machtiging verlenen om iemand die gestoord is in zijn geestvermogens in een psychiatrisch ziekenhuis te doen opnemen en te doen verblijven. Een machtiging kan slechts worden verleend indien de stoornis van de geestvermogens de betrokkene gevaar doet veroorzaken, en het gevaar niet door tussenkomst van personen of instellingen buiten een psychiatrisch ziekenhuis kan worden afgewend. Het verzoek moet vergezeld gaan van een verklaring van een psychiater die de betrokkene met het oog daarop kort tevoren heeft onderzocht maar niet bij diens behandeling betrokken was. Uit de verklaring dient te blijken dat de persoon op wie de verklaring betrekking heeft, is gestoord in zijn geestvermogens en dat zich een geval als bedoeld in artikel 2 voordoet (artikel 5 lid 1 Wet Bopz). Mede tegen de achtergrond van de uit artikel 5 lid 1 EVRM voortvloeiende waarborgen tegen willekeurige vrijheidsbeneming, kan verslaving aan middelen als drugs en alcohol niet tot toepassing van de Wet Bopz leiden, tenzij de verslaving gepaard gaat met (andere) psychische stoornissen van zodanige ernst dat het denken, voelen, willen, oordelen en doelgericht handelen daardoor zo ingrijpend worden beïnvloed, dat betrokkene het veroorzaakte gevaar niet kan worden toegerekend, omdat de stoornis de gevaarvolle daden van de betrokkene overwegend beheerst. Daarbij moet in aanmerking worden genomen dat het bij afhankelijkheid van verslavende middelen veelal gaat om verschijnselen van chronische aard, zodat een daarop gebaseerde vrijheidsbeneming naar haar aard eveneens van lange duur zou kunnen zijn (zie HR 23 september 2005).

De rechtbank heeft niet vastgesteld dat de gediagnostiseerde afhankelijkheid van opioïden, alcohol en cannabis tot een psychische stoornis heeft geleid, noch dat sprake is van een andere psychische stoornis. Voor zover in de vaststelling dat de verslavingen betrokkene geheel in hun macht hebben en zijn denken, willen en handelen in overheersende mate beheersen, besloten ligt dat naar het oordeel van de rechtbank sprake is van een psychische stoornis, vindt die vaststelling onvoldoende steun in de geneeskundige verklaring. Daaruit valt niet meer af te leiden dan dat betrokkene al jarenlang verslaafd is, methadon krijgt, zwerft en zichzelf niet goed verzorgt. De psychiater die de geneeskundige verklaring heeft afgegeven heeft daaraan geen andere diagnose verbonden dan afhankelijkheid van genoemde middelen en 'een vermoeden van psychiatrische problematiek'. Onder de noemer 'gevaar' vermeldt de geneeskundige verklaring dat de oordeelsvorming van betrokkene is aangetast doordat hij voortdurend onder invloed is. Ook daaruit volgt echter niet dat sprake is van een psychische stoornis. De Hoge Raad vernietigt beschikking van de rechtbank.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 10-10-2014

ECLI: ECLI:NL:HR:2014:2937

Zaaknummer: 14/03871

Wetsartikelen: 2 Wet Bopz en 5 EVRM

RECHTSPRAAK

Kinderalimentatie. Na betwisting door de vrouw wordt door het hof geen relevante wijziging van omstandigheden als bedoeld in artikel 1:401 lid 1 BW aangenomen.

Het hof dient zich een oordeel te vormen over de vraag of zich een relevante wijziging van omstandigheden heeft voorgedaan in de zin van artikel 1:401 lid 1 BW die een hernieuwde beoordeling van de behoefte en de draagkracht rechtvaardigt, nu dit de meest verstrekkende grief van de vrouw is tegen de gewezen beschikking van 16 oktober 2013 van de Rechtbank Oost-Brabant. Daarbij is de beschikking van 29 augustus 2012 gewijzigd wat betreft de kinderalimentatie, in die zin dat de door de man te betalen onderhoudsbijdrage is verlaagd tot een bedrag van € 25 per maand.

In eerste aanleg stelde de man zich op het standpunt dat er sprake was van een dergelijke wijziging, nu zijn arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd niet is verlengd en hij met ingang van 23 maart 2013 noodgedwongen is teruggevallen op een Wajong-uitkering. Anders dan de rechtbank is het hof echter van oordeel dat deze omstandigheden niet tot een wijziging van de bij beschikking van 29 augustus 2012 vastgestelde alimentatie kunnen leiden, nu de man onvoldoende inzicht heeft gegeven in de financiële gevolgen van het niet verlengen van de betreffende arbeidsovereenkomst. Zo beschikt het hof enkel over een schriftelijk stuk waaruit blijkt dat aan de man met ingang van 23 maart 2013 een Wajong-uitkering is toegekend. Of het daadwerkelijk tot uitkering is gekomen en hoelang is het hof bij gebreke aan nadere informatie niet duidelijk geworden. Het had, gezien de gemotiveerde betwisting van de vrouw dat de man daadwerkelijk werkloos zou zijn, op de weg van de man gelegen om het hof hieromtrent te informeren. Ter zitting heeft de vrouw nog verklaard dat de man op dit moment werkzaam is bij het bedrijf waar hij ook eerder werkzaam was.

De man heeft zich in hoger beroep volledig afzijdig gehouden – hij heeft geen stukken in het geding gebracht en is niet ter zitting verschenen – en heeft daarmee niet de mogelijkheid benut om de stellingen van de vrouw te betwisten en het hof te voorzien van nadere informatie. Dit komt voor zijn rekening en risico. Het hof gaat, gelet op de stellingen van de vrouw, er dan ook van uit dat de man direct na, dan wel kort na afloop van het eerdere

dienstverband weer in dienstverband is gaan werken. Nu niet anders is gebleken gaat het hof er eveneens van uit dat de man daarmee hetzelfde inkomen genereert als tijdens het beëindigde dienstverband.

Het hof concludeert dat, hoewel er sprake is van een wijziging van omstandigheden die zich na de beschikking van 29 augustus 2012 heeft voorgedaan, deze wijziging niet kan worden aangemerkt als een relevante wijziging van omstandigheden op grond waarvan een hernieuwde beoordeling van de behoefte en draagkracht gerechtvaardigd is. De bestreden beschikking wordt vernietigd en het inleidende verzoek van de man om de kinderalimentatie te bepalen op € 25 per maand wordt afgewezen.

Instantie: Gerechtshof 's-Hertogenbosch

Datum uitspraak: 16-10-2014

ECLI: ECLI:NL:GHSHE:2014:4261

Zaaknummer: HV 200.139.153_01

RECHTSPRAAK

Kinderalimentatie. Terugbetalingsverplichting.

Het hof wijzigt de eerder vastgestelde kinderalimentatie. De vader heeft ter zitting terugbetaling verzocht indien hij te veel kinderalimentatie heeft betaald. De moeder heeft daarentegen gesteld dat zij de alimentatie, gezien het consumptieve karakter, heeft verbruikt. Bovendien heeft zij gesteld dat zij, gezien haar inkomen, niet tot terugbetaling in staat is.

Het hof acht het enerzijds aannemelijk dat de kinderalimentatie is verbruikt, anderzijds had de moeder rekening moeten houden met de mogelijkheid dat de kinderalimentatie gewijzigd zou kunnen worden. Gelet hierop acht het hof het redelijk dat de moeder ongeveer de helft van de te veel ontvangen alimentatie voor het kind aan de vader terugbetaalt.

Opmerking: in deze overweging van het hof valt op dat niet blijkt van veel behoedzaamheid in de bevoegdheid om de wijziging van de kinderalimentatie in feite te laten terugwerken tot een datum gelegen voor de datum van de uitspraak. Vergelijk HR 25 januari 2008, ECLI:NL:HR:2008:BB9246, *NJ* 2008/65.

Instantie: Gerechtshof Den Haag

Datum uitspraak: 08-10-2014

ECLI: ECLI:NL:GHDHA:2014:3245

Zaaknummer: 200.148.385/01